

БЕЛАРУСЬ НА СТАРАЖЫТНЫХ КАРТАХ

ТАПАГРАФІЧНАЯ КАРТА ЗАХОДНЯЙ РАСП (БЕЛАРУСІ). 1866 — 1912.
“Трэхвярстоўка”. М 1:126000

ПАЎНОЧНЫЯ ВАКОЛІЦЫ СЛОНІМА

Землі Слонімсчыны заўжды лічыліся найстаражытнейшымі, што да летапісання. Письмовыя звесткі пра гэты край дайшлі да нас прыкладна з XI стагоддзя. Найчасцей пра Услонім (так ён называўся некалі) упаміналі ў сувязі з ваеннымі падзеямі, бо надта прывабнымі выглядалі мясцовыя землі ды руплівага праца іх насельнікаў. На пачатку XVIII ст. Слонім заняў дастойнае месца ў Вялікім княстве Літоўскім. Асаблівага дабрадугу ў тыя часы дасягнула Слонімсчына пры мясцовым старосце Міхаілу Агінскім (з 1761 г.) У горадзе ўзводзіліся прыгожыя будынкі, з’явіўся тэатр, разбіваліся рэгулярныя паркі. Асобае значэнне набыў канал Агінскага (будаўніцтва распачалося ў 1765 г. на яго сродкі). Слонім стаў адным з вядомых прамыслова-гандлёвых цэнтраў. Адсюль ва ўсе бакі разыходзіліся і тут крыжаваліся гасцінцы. Знакамітаць набывалі мясцовыя кірмашы, сярод якіх — Зэльвенскі. Гэта спрыяла развіццю большасці вёсак і мястэчак. Такі станючы лёс быў характэрным, напрыклад для Дзярэчына.

АЗЯРНІЦА (Озерница, Jeziornica)

— мястэчка, 43 двары, непадалёк ад чыгуначнай станцыі пад той жа назвай. Вядома з 1478 г., калі належала да Копачаў, потым перайшла ва ўладанне Мілашэвічаў, пасля — Багавіцінавічаў і Гарнастаяў. Двойчы ў год кірмашы, каля дзесятка корчмаў. Ёсць царква, сінагога, школа.

АЛЕКСІЧЫ (Алексичи, Aleksicze)

— вёска, 31 двор, карчма, вадзяны млын.

БЕРАЖКІ (Бережки, Bereżki) —

вёска непадалёк ад р.Зэльвянкі, 19 двароў, па дарозе на Азярніцу з Зэльвы, ёсць царква.

ГАЛЫНКА (Гольнка, Hołynka) —

мястэчка 37 двароў, царква, тры сінагогі, школа, дзве карчмы, крупадзёрня.

ДЗЯРЭЧЫН (Деречинь, Dereczyn)

— мястэчка, 133 двары. Спачатку валоданне Копачаў, потым — Палубінскіх, нарэшце — Сапегаў, пры якіх Дзярэчын стаў прыгожым і багатым. Тут з’явіўся раскошны палац з садамі

і паркамі, адна з княжацкіх рэзі-
дэнцый. Слонімскі пісар Канстанцін
Палубінскі ў 1618 г. залажыў у Дзя-
рэчыне касцёл і кляштар дамініканаў,
які праіснаваў да 1832 г. Зараз тут
дзве царквы, капліца, сінагога, дзве
школы, дзевяць корчмаў, млын, 28
крам, багадзельня.

**ЗАЛАЦЕЕВА (Золотеѡво, Zołote-
jowo)** — вёска, 74 двары, карчма.

**ІВАШКЕВІЧЫ (Ивашкевичи, Iwa-
szkiewiczze)** — мястэчка на р.Зель-
вянка, 25 двароў, царква, школа, кар-
чма, цаглярня, плябанія.

**КАЗЛОВІЧЫ (Козловичи, Kozło-
wicze)** — вёска, 39 двароў, царква,
карчма.

КЛЕПАЧЫ (Клепачи, Klepacze)
— вёска, 30 двароў, царква, побач —
возера Бяздоннае.

КРЫВІЧЫ (Кривичи, Krywiczze)
— вёска, 23 двары, царква. (Не блы-
таць з Крывічамі, што на Мядзель-
шчыне.)

МЫСЛАВА (Мыслово, Mysłowa)
— вёска 48 двароў, карчма.

ПАРЭЧЧА (Поречье, Poreczze) —
вёска, 25 двароў, царква.

**САКАЛОВА (Соколово, Sokolo-
wo)** — вёска, 11 двароў.

**ЧЭПЕЛЕВА (Чепелево, Czepele-
wo)** — вёска, 35 двароў, карчма.

СЛОНІМ стаіць на р. Шчара пры
ўпадзенні ў яе р. Іса. На гэтым фраг-
менце карты паказаны практычна ўсе
рэкі і рачулікі, якія тады існавалі.
Шчара адносіцца ўжо да Балтыйскага
басейну, а памянёны канал Агінскага
злучаў яе, такім чынам, праз Ясельду,
Прыпяць і Днепр з Чорным морам.

ШЧАРА, у летапісах сустракаецца
назва “Счара”. Па меркаванні В.Жуч-
кевіча, слова балтыйскага паходжання:
“шарас” — “вузкі”. Шчара пачына-
ецца з Калдычоўскага возера (непа-
далёк ад Баранавіч) і, імкнучыся да
Нёмана, далучае Мышанку, Ліпнянку,
Лахоўзу, Пад’яварку, Ведзьму, Грыў-
ду ды інш. Прыкладна ад Ісы на
карце відочны наступныя прытокі:
Вяльжанка, Капаніца, Бярэзіца,
Хітрая, Падодрынка, Бяроза,
Луконіца, Сціхоўка. У якім стане
яны знаходзяцца зараз? Ці існуюць
увогуле?

Падрыхтавала М.Сокал